

PŘEDKLÁDACÍ ZPRÁVA

Vládě se předkládá návrh zákona o lobbování, který byl zpracován na základě úkolu uloženého Ministerstvu spravedlnosti Plánem legislativních prací vlády na zbývající část roku 2022, který byl schválen usnesením vlády ze dne 27. dubna 2022 č. 332.

Lobbování (lobbying) neboli prosazování zájmů je jednou z legitimních součástí demokratického procesu. V současné době však nejsou pro lobbying v České republice nastavena žádná pravidla a jako takový je vnímán často velmi negativně. Legislativní snahy o regulaci lobbování se v České republice objevují opakovaně, nicméně dosud nevyústily v přijetí komplexního řešení, které by mělo ambici zvýšit transparentnost lobbistické činnosti a legitimizovat lobbying jako činnost prospívající politickému systému.

Záměrem návrhu zákona o lobbování je odlišení standardního, legitimního a přínosného lobbování coby distribuce informací a dat veřejným funkcionářům za účelem prosazení změny legislativy a rozhodnutí, od zákulisního, záměrně netransparentního lobbování probíhajícího všemi možnými prostředky na straně druhé. Cílem navrhované regulace lobbování v České republice je stanovení transparentních pravidel pro lobbování a jeho vymezení coby standardní aktivity v rámci legislativního a rozhodovacího procesu na centrální úrovni. Díky posílení transparentnosti v těchto oblastech by mělo dojít především k omezení nežádoucích jevů, které mohou být s lobbováním spojovány, jako u jiných neregulovaných činností to mohou být korupce, střet zájmů nebo klientelismus.

Návrh zákona definuje lobbování, lobbyisty a lobbované tak, aby byl zahrnut co nejširší okruh osob, které na centrální úrovni ovlivňují přípravu, projednávání nebo schvalování: (1.) právního předpisu, který schvaluje Parlament nebo vydává vláda, ústřední správní úřad, správní úřad s celostátní působností nebo Česká národní banka, nebo věcného záměru zákona, (2.) opatření obecné povahy, které vydává ústřední správní úřad, správní úřad s celostátní působností nebo Česká národní banka, (3.) dokumentu obsahujícího koncepci rozvoje odvětví svěřeného ústřednímu správnímu úřadu, který schvaluje vláda nebo vedoucí ústředního správního úřadu. Dále definice lobbování zahrnuje sjednávání, vnitrostátní projednávání a vyslovování souhlasu s ratifikací mezinárodní smlouvy nebo s odstoupením od mezinárodní smlouvy Parlamentem nebo podpisu mezinárodní smlouvy.

Hlavním nástrojem regulace lobbování je zavedení registru lobbování jako informačního systému veřejné správy, v němž budou evidováni jak lobbyisté, tak lobbovaní. Lobbyisté, pokud budou chtít provozovat lobbování legálně, budou povinni tuto činnost předem ohlásit Ministerstvu spravedlnosti. Povinnost zapsat lobbované do registru budou mít ty orgány veřejné moci nebo organizační složky státu, u kterých lobbovaní působí (obdobně jako je tomu u veřejných funkcionářů podle zákona o střetu zájmů). Lobbyisté budou mít povinnost před zahájením lobbování v registru uvést v čím zájmu lobbyjí. Dále budou lobbyisté do registru vkládat prohlášení lobbyisty o lobbování za uplynulých 6 měsíců. Prohlášení budou veřejně přístupná, což umožní snadnou kontrolu veřejnosti nad jejich obsahem. Dále bude mít lobbyista, který hodlá lobbyovat, povinnost lobbovaného upozornit na to, že je lobbyistou ve smyslu tohoto zákona a uvést v zájmu koho lobbyuje. Prohlášení lobbyistů tak budou představovat podrobný přehled o legálním lobbování v jurisdikci České republiky.

Návrh zákona o lobbování doplňuje návrh zákona, kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o lobbování.

Materiál byl v souladu s Legislativními pravidly vlády předložen do připomínkového řízení dne 30. 11. 2022, lhůta pro sdělení připomínek byla stanovena do 29. 12. 2022 (20 pracovních dnů). Zásadní připomínky uplatnilo 38 připomínkových míst. Dále bylo zasláno několik doporučujících připomínek, které byly dle svého obsahu v předmětném materiálu zohledněny.

Materiál je předkládán s rozporem s Ministerstvem financí, jehož předmětem je již standardizovaný a od konkrétních okolností případu odhlížející požadavek Ministerstva financí na rozpočtovou neutralitu návrhu. Regulaci lobbování však nelze dle přesvědčení Ministerstva spravedlnosti efektivně zajistit, aniž by nebyl navýšen počet systemizovaných míst určených pro agendu lobbování, resp. nebyly přiděleny finanční prostředky na zřízení a provoz registru lobbistů a lobbovaných. Ministerstvo spravedlnosti uplatňuje s ohledem na skutečnost, že by se jednalo o zcela novou regulaci, minimalistické požadavky čítající 6 systemizovaných míst (5 357 538 Kč ročně), jednorázovou částku 10 000 000 Kč na zřízení registru lobbistů a lobbovaných a dále částku 1 000 000 Kč ročně na zajištění jeho řádného fungování. Nutno zdůraznit, že České republice je prostřednictvím Národního plánu obnovy uloženo do 30. června 2025 publikovat funkční regulaci lobbování, zahrnující mimo jiné registr lobbování, ve Sbírce zákonů a mezinárodních smluv. Bez odpovídajícího kapacitního a finančního zajištění výkonu této agendy nebude závazek České republiky adekvátně splněn a bude tak ohroženo čerpání finančních prostředků z Fondu obnovy.

S některými připomínkovými místy (Unie zaměstnavatelských svazů, Svaz průmyslu a dopravy, Konfederace zaměstnavatelských a podnikatelských svazů, Hospodářská komora) se nepodařilo vypořádat několik zásadních připomínek, které však nejsou předmětem rozporu, neboť se na ně vztahuje čl. 5 odst. 7 a 8 ve spojení s odst. 1 písm. g) Legislativních pravidel vlády ve znění usnesení vlády ze dne 11. ledna 2023 č. 22.

Nabytí účinnosti zákona se navrhuje dnem 1. července 2025.